

برای حقوق پدیدآوران

سازمان پژوهش و فناوری

به نام خدا

مشور اخلاق پژوهش

بیاباری از خداوند سبحان و اعتماد به این که عالم محضر خداست و همواره ناظر بر اعمال انسان و به منظور پاس داشتن مقام بلند دانش و پژوهش و نظریه‌ایست جایگاه دانشگاه در اعتدای فرهنگ و تمدن بشری، مادانشجویان و اعضاء هیات علمی و واحد‌های دانشگاه آزاد اسلامی متعهد می‌گردیم اصول زیر را در انجام فعالیت‌های پژوهشی مد نظر قرار داده و از آن تخطی نکنیم:

- ۱- اصل برائت: التزام به برائت جویی از هرگونه رفتار غیر حرفه‌ای و اعلام موضع نسبت به کسانی که حوزه علم و پژوهش را به ثابتهای غیر علمی می‌آلایند.
- ۲- اصل رعایت انصاف و امانت: تعهد به اجتناب از هرگونه جانب‌داری غیر علمی و حفاظت از اموال، تجهیزات و منابع در اختیار.
- ۳- اصل ترویج: تعهد به رواج دانش و اشاعه نتایج تحقیقات و انتقال آن به همکاران علمی و دانشجویان به غیر از مواردی که منع قانونی دارد.
- ۴- اصل احترام: تعهد به رعایت حریم با و حرمت با دیگران و انجام تحقیقات و رعایت جانب‌داری خودداری از هرگونه حرمت شکنی.
- ۵- اصل رعایت حقوق: التزام به رعایت کامل حقوق پژوهشگران، پرسنل، حیوان و نبات و سایر صاحبان حق.
- ۶- اصل رازداری: تعهد به صیانت از اسرار و اطلاعات محرمانه افراد، سازمان و کشور و کلیه افراد و نهاد‌های مرتبط با تحقیق.
- ۷- اصل حقیقت‌جویی: تلاش در راستای پی‌جویی حقیقت و وفاداری به آن و دوری از هرگونه پنهان‌سازی حقیقت.
- ۸- اصل مالکیت مادی و معنوی: تعهد به رعایت کامل حقوق مادی و معنوی دانشگاه و کلیه همکاران پژوهش.
- ۹- اصل منافع ملی: تعهد به رعایت مصالح ملی و در نظر داشتن پیشرو و توسعه کشور در کلیه مراحل پژوهش.

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکزی

دانشکده ادبیات و علوم انسانی – گروه فقه و حقوق

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش: فقه و حقوق خصوصی

عنوان:

بررسی فقهی و حقوقی خلق پول

استاد راهنما:

دکتر مجید وزیری

پژوهشگر:

محسن باقری

تابستان ۱۳۹۶

تقدیم به:

روح بلند و ملکوتی حضرت امام خمینی (ره)

که با کلام نورانی خود فرمودند

"در اسلام پول نباید کار بکند"

فصل جدیدی در اقتصاد اسلامی ایجاد کردند و بنیان گذار انقلاب اقتصادی

اسلام در آینده ای نزدیک شدند.

با تشکر از:

استادارجمند دکتر مجید وزیری، استاد راهنمای این تحقیق که دلسوزانه حمایت نمودند و
استادارجمند دکتر ابوز صحرانورد که در مراحل مختلف تحقیق صبورانه وقت گذاشتند و
استاد دکتر مهدی حطه که در حوزه اقتصادی راهنمایی فرمودند و آقایان حسام حائریزاده و
علی رجبو در پایان بر خود واجب می دانم که از زحمات فراوان
همسر عزیزم که در تنظیم و تدوین و گردآوری مطالب یاریم نمودند
سپاس گذاری نمایم.

بسمه تعالی

تعهد نامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب محسن باقری دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره دانشجویی ۹۴۰۲۸۵۸۸۹ در رشته فقه و حقوق خصوصی که در تاریخ ۹۶/۶/۲۳ از پایان نامه خود تحت عنوان: بررسی فقهی و حقوقی خلق پول با کسب نمره ۱۸ و درجه هجده دفاع نموده ام بدین وسیله متعهد می شوم:

۱. این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه های موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام.

۲. این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

۳. چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هر گونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.

۴. چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچ گونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی:

تاریخ و امضاء:

دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی (فرم ب)

فرم اطلاعات پایان نامه های کارشناسی ارشد

نام واحد دانشگاهی : تهران مرکزی	کد شناسایی پایان نامه : ۱۰۱۲۰۴۰۷۹۵۲۰۵۳
نام و نام خانوادگی دانشجو: محسن باقری شماره دانشجویی: ۹۴۰۲۸۵۸۸۹ تعداد واحد پایان نامه: ۶ تاریخ صدور کد: ۹۶/۶/۱۱	تاریخ تصویب پروپوزال: ۹۵/۱۱/۱۴ سال و نیمسال اخذ پایان نامه ها: نیمسال دوم ۹۵-۹۶ نام و نام خانوادگی استاد راهنما: دکتر مجید وزیری نام و نام خانوادگی استاد مشاور/داور:
تاریخ دفاع از پایان نامه: ۹۶/۶/۲۳ رشته تحصیلی: فقه و حقوق خصوصی	نمره پایان نامه به عدد: ۱۸ نمره پایان نامه به حروف: هجده
عنوان پایان نامه کارشناسی ارشد: بررسی فقهی و حقوقی خلق پول	
<p> بیده پایان نامه: (شامل خلاصه، اهداف، روش های اجرا و نتایج بدست آمده): موضوع بحث درباره پول رایج جهانی است . ی که قانون بانکداری بدون ربا مبتنی بر آن است. در حال حاضر تقریباً تمام پول مورد استفاده در تمامی کشورهای دنیا طلاحاً پول فیات است و به پولی اطلاق می شود که دارای ارزش ذاتی نبوده و کنترل ارزش آن در اختیار حکومت است. مط دولت تولید می شود نه دارای ارزش مشخصی است و نه قابل تبدیل به هیچ کالای مشخصی می باشد. در این نوع ستم با از بین رفتن حکومت ، پول ضرب شده توسط آن حکومت نیز بی ارزش می شود. در زمان قدیم پول تمامی وورها معمولاً به فلزات گرانبها نظیر طلا و نقره متصل بود؛ ولی بعد از لغو یکجانبه پیمان برتون وودز از سوی آمریکا در ۱۹۷۱، در تمامی کشورهای دنیا پول مورد استفاده پول فیات است. پول فیات دارای این برتری نسبت به پول کالایی ت که در صورت مخدوش شدن آن دولت صادر کننده پول هنوز آن را قبول می کند. به طور مثال می توان اسکناس ای پارگی را با اسکناس نو تعویض نمود ولی مشابه چنین کاری در مورد پول کالایی وجود ندارد. مقدار ارزش ضرب ه بر روی پول فیات به صورت سکه بسیار بیشتر از ارزش فلز آن بوده و این ارزش بالا به دلیل دستور حکومت است. تی پول، اختیاری است که طبق قانون برای دولتها و بانکهای مرکزی در نظر گرفته شده است. خلق پول همواره با بدهی زمه دارد و به این معنا که دولتها نیاز هایشان را، با ایجاد اعتبار و ثروتی که وجود ندارد تامین می کنند. در واقع بانک ها ایان خلق اعتبار در جامعه مدرن هستند. مهم نیست که شما چقدر پول می خواهید. کافی است که اصل و بهره آن را بانت کنید. بانک ها این پول را در اختیار شما قرار می دهند. حتی دولت ها نیز در جوامع امروزی حق ایجاد پول رند. دولت ها نیز از بانک مرکزی پول قرض می گیرند و بهره آن را می پردازند. بانک ها در جوامع ربوی امروز، از هر که مردم به ازای هر بار ورود به بانک و باز تزریق آن یک بار بهره دریافت می کنند و در نتیجه تمایل دارند تا جایی که توانند از طریق ضرب فزاینده نقدینگی را افزایش دهند. </p>	

توجه: ۱- این فرم باید تایپ شده تحویل داده شود. ۲- چکیده فوق همان چکیده پایان نامه است.

نظر استاد راهنما مناسب است تاریخ و امضا:
 مناسب نیست

فهرست مطالب

- ۱ چکیده :
- ۲ فصل اول کلیات طرح
- ۳ ۱-۱ : طرح تحقیق
- ۳ ۱-۱-۱ : بیان مسئله
- ۴ ۱-۱-۲ : اهمیت و ضرورت تحقیق
- ۵ ۱-۱-۳ : اهداف
- ۵ ۱-۱-۴ : سوالات تحقیق
- ۵ ۱-۱-۵ : فرضیه ها
- ۷ ۱-۱-۶ : جنبه نوآوری و پیشینه تحقیق
- ۷ ۱-۱-۷ : روش تحقیق
- ۸ ۱-۱-۸ : ساختار تحقیق
- ۸ ۱-۱-۹ : روش گرد آوری اطلاعات :
- ۸ ۱-۲ : واژه شناسی
- ۸ ۱-۲-۱ : پول
- ۱۰ ۱-۲-۲ : خلق پول
- ۱۱ ۱-۲-۳ : نقدینگی
- ۱۱ ۱-۲-۴ : پایه پولی
- ۱۲ ۱-۲-۵ : ضریب فزاینده:
- ۱۲ ۱-۲-۶ : بدهی یا دین
- ۱۳ ۱-۲-۷ : ثروت

- ۱۴ ۱-۲-۸ : مانی (پول)
- ۱۴ ۱-۲-۹ : کارنسی (پول اعتباری)
- ۱۵ فصل دوم بررسی ماهیت پول
- ۱۶ ۲-۱ : ماهیت پول
- ۱۸ ۲-۱-۱ : تغییر کارکرد های پول زمینه خلق پول
- ۲۰ ۲-۲ : پول در متون فقهی :
- ۲۱ ۱-۲-۲ : اصطلاح نقد:
- ۲۲ ۲-۲-۲ : ثمن:
- ۲۲ ۳-۲-۲ : مسائل فقهی پول:
- ۲۳ ۴-۲-۲ : مالیت پول اعتباری:
- ۲۴ ۵-۲-۲ : مثلی یا قیمی بودن پول:
- ۲۵ ۲-۲-۶ : کاهش ارزش پول:
- ۲۶ ۲-۲-۷ : تعلق خمس به تورم:
- ۲۷ ۲-۲-۸ : بیع صرف:
- ۲۷ ۲-۲-۹ : خرید و فروش اسکناس:
- ۲۸ ۲-۲-۱۰ : پول های امروزی عددی اعتباری
- ۲۹ ۲-۳ : انواع پول
- ۲۹ ۲-۳-۱ : پول در صدر اسلام
- ۳۰ ۲-۳-۲ : پول کالایی
- ۳۱ ۲-۳-۳ : فیات (پول بدون پشتوانه)
- ۳۲ ۲-۳-۴ : پول حکمی

۳۲ ۲-۳-۵: پول تحریری ، یا ثبتی
۳۲ ۲-۳-۶: بیت کوین
۳۵ ۲-۴: وظایف پول
۳۵ ۲-۴-۱: معیار ارزش
۳۵ ۲-۴-۲: واسطه در مبادله
۳۶ ۲-۴-۳: ذخیره ارزش
۳۷ فصل سوم ماهیت فقهی و حقوقی خلق پول
۳۸ ۳-۱: ماهیت فقهی خلق پول
۳۸ ۳-۱-۱: ربا
۳۸ ۳-۱-۱-۱: تاریخچه ربا:
۳۹ ۳-۱-۱-۲: ربا در یهود:
۴۰ ۳-۱-۱-۳: ربا در مسیحیت
۴۰ ۳-۱-۱-۴: ربا در اسلام
۴۱ ۳-۱-۱-۵: انواع ربا
۴۱ ۳-۱-۱-۵-۱: ربای قرضی
۴۲ ۳-۱-۱-۵-۲: ربای معاملی
۴۲ ۳-۱-۱-۵-۳: ربای سازمان یافته ، خلق پول از عدم
۴۳ ۳-۱-۱-۵-۴: خلق پول مفهومی مهم‌تر از دیرکرد و سود بانکی
۴۵ ۳-۱-۱-۵-۵: ضرورت بهره بر پول اعتباری
۴۶ ۳-۱-۱-۵-۶: ماهیت ربوی عقود صوری در بانک ها
۴۷ ۳-۱-۱-۶: حل مساله فرار از ربا:

- ۳-۲: ماهیت حقوقی خلق پول ۵۰
- ۳-۲-۱: خلق پول یک قرارداد الحاقی ۵۰
- ۳-۲-۱-۱: تعریف قرارداد الحاقی ۵۱
- ۳-۲-۱-۲: ضروری بودن متعلق قرارداد ۵۲
- ۳-۲-۱-۳: داشتن قدرت برتر اقتصادی و انحصار ۵۳
- ۳-۲-۱-۴: ویژگی شکل قرارداد ۵۴
- ۳-۲-۱-۵: میزان اعتبار قرارداد الحاقی ۵۵
- ۳-۲-۱-۶: حکم سوء استفاده از اضطرار ۵۶
- ۳-۳: نهاد هایی که پول اعتباری را تولید می کنند ۶۰
- ۳-۳-۱: بانک ها چگونه پول خلق می کنند ۶۳
- ۳-۳-۱-۱: پایه پولی و مکانیسم خلق پول ۶۶
- ۳-۳-۱-۲: پایه پولی (پول پر قدرت) ۶۷
- ۳-۳-۱-۳: مدلی برای مکانیسم خلق پول ۶۸
- ۳-۳-۱-۴: ضریب فزاینده (تکاثری) پول ۶۹
- ۳-۳-۲: بورس (نفس سفته بازی) ۶۹
- ۳-۲-۳-۱: رانت اطلاعاتی ۶۹
- ۲-۲-۳-۳: شایعه سازی ۷۱
- ۳-۲-۳-۳: قمار ۷۳
- فصل چهارم آثار و تبعات فقهی و حقوقی خلق پول ۷۸
- ۴-۱: بررسی آثار فقهی خلق پول ۸۰
- ۴-۱-۱: بررسی آیه بیست نهم سوره نساء ۸۰

- ۲-۱-۴: تخلف از قاعده لا ضرر ۸۴
- ۳-۱-۴: تخلف از قاعده نفی سبیل ۸۷
- ۴-۱-۴: بررسی قاعده مایضمن ۹۴
- ۴-۱-۴-۱: مفاد و مضمون قاعده ۹۴
- ۴-۱-۴-۲: ادله اثبات قاعده ۹۵
- ۳-۱-۴-۴: جایگاه قاعده در حقوق مدنی ایران ۹۶
- ۲-۴: آثار حقوقی خلق پول ۹۸
- ۱-۲-۴: اثر فقدان ارزش ذاتی ثمن در برخی معاملات ۹۸
- ۱-۱-۲-۴: عدم وجود هم ترازوی ثمن و مضمن در عقد بیع ۹۸
- ۲-۱-۲-۴: اشکال ایجاد شده در عقد اجاره ۱۰۰
- ۳-۱-۲-۴: اشکال وارده به عقد نکاح (مهریه) ۱۰۱
- ۴-۱-۲-۴: آثار آن در عقد مضاربه ۱۰۳
- ۲-۲-۴: علت بطلان معاملاتی که با پول اعتباری صورت می گیرد: (غرری بودن معامله) ۱۰۵
- ۱-۲-۲-۴: غرر در معاملات : ۱۰۵
- ۲-۲-۲-۴: سند قاعده نفی غرر ۱۰۵
- ۳-۲-۲-۴: قلمرو غرر در قانون مدنی ایران ۱۰۶
- ۴-۲-۲-۴: معیار تشخیص غرر در معامله ۱۰۸
- ۵-۲-۲-۴: بررسی غرری بودن معامله با پول اعتباری ۱۰۹
- ۳-۴: تبعات ناشی از خلق پول ۱۱۱
- ۱-۳-۴: ربا جنگ با خدا (آیه ۲۷۹ بقره) ۱۱۱
- ۱-۳-۴-۱: اعلان جنگ رباخوار با خدا ۱۱۱

- ۲-۱-۳-۴: بیان تفاوت تعبیر جنگ با خدا و رسول خدا(صلی الله علیه و آله و سلم)..... ۱۱۱
- ۳-۱-۳-۴: تشریح جنگ رباخوار با خدا و پیغمبر(صلی الله علیه و آله و سلم)..... ۱۱۲
- ۲-۳-۴: بررسی قاعده اقدام(اقدام دولت به خلق پول آسیب رسانی به اقتصاد کشور)..... ۱۱۴
- ۳-۳-۴: تخلف از قاعده احترام و ازبین رفتن ارزش کار و ثروت واقعی:..... ۱۱۸
- ۴-۳-۴: بیکاری و نابرابری..... ۱۲۵
- ۴-۳-۴:زمینه بروز جنگ های اقتصادی ، خاصه جنگ ارزی..... ۱۲۸
- فصل پنجم راهکارها و پیشنهادات جلوگیری از خلق پول بدون پشتوانه..... ۱۳۴
- ۱-۵: خدشه در اصل قسط و عدل با خلق پول اعتباری..... ۱۳۵
- ۲-۵: تحقق اقتصاد مقاومتی عامل قیام امت اسلامی..... ۱۳۵
- ۳-۵: بررسی رویکرد اسلام در نمونه هایی از عقود اسلامی..... ۱۴۰
- ۱-۳-۵: معاوضه..... ۱۴۱
- ۲-۳-۵: مزارعه..... ۱۴۲
- ۳-۳-۵: مساقات..... ۱۴۴
- ۴-۵: نهاد سازی عقود اسلامی جایگزینی بر نهاد های اقتصاد غربی..... ۱۴۶
- ۵-۵: اقتصاد بازار صلواتی جایگزین اقتصاد بازار آزاد..... ۱۴۹
- ۶-۵: بازار صلواتی پایه و مبنای اقتصاد برکت مینا..... ۱۵۰
- ۱-۶-۵: ایستگاه صلواتی..... ۱۵۱
- ۲-۶-۵: بررسی تجربه اقتصاد بازار آزاد..... ۱۵۳
- ۳-۶-۵: تفرد و انانیت، خصیصه ای خلاف خصایص انسان مؤمن..... ۱۵۵
- ۴-۶-۵: نهادهای انفاق..... ۱۵۶
- ۴-۶-۵: اقتصاد بازار صلواتی در عمل..... ۱۵۸

- ۵-۷: دو گانه قیمت و بهاء ۱۵۸
- ۵-۸: پول به مثابه خون در پیکره جامعه ۱۶۲
- ۵-۹: راهکار مقابله با پول اعتباری در معاملات بین المللی ۱۷۱
- ۵-۱۰: راهکار عملی تخلص از ربا و تأسیس پول اسلامی ۱۷۵
- نتیجه گیری : ۱۷۸
- منابع ۱۸۱

چکیده :

موضوع بحث درباره پول رایج جهانی است . پولی که قانون بانکداری بدون ربا مبتنی بر آن است. در حال حاضر تقریباً تمام پول مورد استفاده در تمامی کشورهای دنیا اصطلاحاً پول فیات است و به پولی اطلاق می‌شود که دارای ارزش ذاتی نبوده و کنترل ارزش آن در اختیار حکومت است. توسط دولت تولید می‌شود نه دارای ارزش مشخصی است و نه قابل تبدیل به هیچ کالای مشخصی می‌باشد.

در این نوع سیستم با از بین رفتن حکومت ،پول ضرب شده توسط آن حکومت نیز بی‌ارزش می‌شود. در زمان قدیم پول تمامی کشورها معمولاً به فلزات گرانبها نظیر طلا و نقره متصل بود؛ ولی بعد از لغو یکجانبه پیمان برتون وودز از سوی آمریکا در سال ۱۹۷۱، در تمامی کشورهای دنیا پول مورد استفاده پول فیات است. پول فیات دارای این برتری نسبت به پول کالایی است که در صورت مخدوش شدن آن دولت صادر کننده پول هنوز آن را قبول می‌کند. به طور مثال می‌توان اسکناس دارای پارگی را با اسکناس نو تعویض نمود ولی مشابه چنین کاری در مورد پول کالایی وجود ندارد.

مقدار ارزش ضرب شده بر روی پول فیات به صورت سکه بسیار بیشتر از ارزش فلز آن بوده و این ارزش بالا به دلیل دستور حکومت است. خلق پول ،اختیاری است که طبق قانون برای دولتها و بانکهای مرکزی در نظر گرفته شده است. خلق پول همواره با بدهی ملازمه دارد و به این معنا که دولتها نیاز هایشان را، با ایجاد اعتبار و ثروتی که وجود ندارد تامین می‌کنند.

در واقع بانک ها خدایان خلق اعتبار در جامعه مدرن هستند. مهم نیست که شما چقدر پول می خواهید. کافی است که اصل و بهره آن را ضمانت کنید. بانک ها این پول را در اختیار شما قرار می دهند. حتی دولت ها نیز در جوامع امروزی حق ایجاد پول ندارند. دولت ها نیز از بانک مرکزی پول قرض می گیرند و بهره آن را می پردازند. بانک ها در جوامع ربوی امروز، از هر سکه مردم به ازای هر بار ورود به بانک و باز تزریق آن یک بار بهره دریافت می کنند و در نتیجه تمایل دارند تا جایی که می توانند از طریق ضریب فزاینده نقدینگی را افزایش دهند.

فصل اول

کلیات طرح

۱-۱ : طرح تحقیق

۱-۱-۱ : بیان مسئله

اقتصاد امروز جهان اقتصاد بازار است. در بخش عمده ای از کشورها از جمله ایران، اقتصاد بازار یک شبکه خون رسانی دارد و خون در جریان این شبکه پول نام دارد. جمله معروف ارسطو در فلسفه پول این است که پول دارای دو ماهیت است؛ ۱- ماهیت نیچرال و طبیعی ۲- ماهیت حقوقی و غیر طبیعی.

به تعبیر ارسطو ماهیت پول یکبار طبیعی و نیچرال است مانند طلا که وجود طبیعی و ارزش ذاتی دارد و یا ماهیت حقوقی دارد یعنی یک پدیده واقعی نیست بلکه به معنای قراردادی بشری است که این قرارداد، پول را رقم می زند، و امروزه اسکناس نام دارد. به طور مثال طبق قرارداد پنج جفت کفش می تواند معادل دو کیلو برنج، معادل دو سکه طلا، در مرحله بعد معادل ده سکه نقره، و در نهایت معادل یک اسکناس تراول چک یک میلیون تومانی باشد. البته اسکناس در زمان ارسطو نبوده است و منظور، اسکناس به شکل امروزی آن نیست. در فلسفه حقوق حوزه ماهیت پول، معرکه آراء و عقاید فلسفی نظریه پردازان این حوزه است.

مطالعه سیر تاریخی فقه نیز در این باره نشان می دهد که پول رایج در صدر اسلام- درهم و دینار -، پول واقعی و دارای ارزش ذاتی بوده است. و حکم اسلام در این مورد از احکام امضایی است. اما با توجه به اینکه در دوره پنجاه ساله اخیر پول از ماهیت نیچرال و طبیعی خود خارج شد- به این معنا که پول دیگر طلا یا نقره نیست بلکه مناسباتی است که مبتنی بر مسائل حقوقی مفهومی به نام پول اعتباری رقم می خورد- که می تواند بطور آنی به اندازه دهها، صدها و هزاران سکه طلا بیارزد، بررسی ماهیت این نوع پول اعتباری از منظر فقهی ضروری می باشد.

خلق پول Creation of money امروزه در تمام بانک های مرکزی جهان مطرح است. اگر روزی بشر (مانند رازی دانشمند شیمیدان و طبیب ایرانی) در جستجوی این بود که مس را تبدیل به طلا کند و نتوانست، امروز بشر با کاغذ، پولی خلق می کند که با آن پول می شود طلا تهیه کرد، یعنی به اندازه طلا ارزش دارد. خلق پول برای اولین بار در تاریخ بشر شرایطی در تولید ثروت را ایجاد کرد

که در گذشته چنین زمینه ای موجود نبوده است. اکنون پروفیسور کورتن در کتاب "سرمایه داری فردا" می گوید "خلق پول خلق ثروت نیست، خلق بدهی" است .

مبتنی بر قانون ، خلق پول ،اختیاری برای دولت‌ها و بانکهای مرکزی در نظر گرفته شده است و در حال حاضر تقریباً تمام پول مورد استفاده در همه کشورهای دنیا اصطلاحاً پول فیات - پول بدون پشتوانه- است .خلق پول و چاپ اسکناس مانند طلا، نقره ،مس و فلزات گرانبها نیست که از معادن استخراج شده و محدودیت داشته باشد . باتوجه به اینکه امروزه در اقتصاد بازار ، پول حرف اول را میزند،اکنون مسئله این است که این مقوله که پدیده ای است جدید در دوران معاصر بویژه خلق پول بدون پشتوانه که مابه ازای آن طلا و یا نقره ای نیست، ابعاد فقهی و حقوقی آن چیست، و پدیده ی خلق پول چه پیامدهای فقهی و حقوقی دارد.

۲-۱-۱ : اهمیت و ضرورت تحقیق

به نظر می رسد یکی از گام های اساسی برای تحقق اقتصادی مقاومتی، وجود پول ثابت و دارای ارزش ذاتی است. خلق پول خلق ثروت نیست و تولید ثروت ، در گرو یک اقتصاد سالم است. دولت ها به دلیل عدم توانایی تولید ثروت و کسری بودجه اقدام به خلق پول می نمایند تا منابع مالی خود را تامین کنند. در صورتی که روند خلق پول به طور مستقیم بر زندگی و معیشت مردم تاثیر می گذارد. ازجمله مخاطرات آن تورم، نقدینگی بالا، افزایش قیمت ها، کاهش ارزش کار مردم و... است.از سویی دیگر ارتباط اقتصاد کشور با فیات (پول بدون پشتوانه در جهان) سبب می شود تورم کشور های دیگر به کشور ما صادر شود و نیز زمینه ی جنگ های اقتصادی خاصه "جنگ های ارزی" را به وجود می آورد. برای نمونه کشور مالزی را می توان نام برد که ماهاتیر محمد، نخست وزیر سابق آن در دیدار رهبر معظم انقلاب اذعان داشت "کشور من در یک شب تا به صبح فقیر شد" ، که حاصل جنگ ارزی آمریکا علیه آن کشور در سال ۱۹۹۷ بود. لذا اصلاح قوانین پولی و بانکی و تصویب قوانین منع کننده دولت ها از خلق پول و ایجاد معیار ارزییدن که دارای ارزشی ثابت باشد ضروری به نظر می رسد. این ضرورت، علاوه بر مباحث کارشناسی اقتصادی و مالی، در حوزه مباحث کارشناسی حقوقی و فقهی نیز خود را می نمایاند. در این تحقیق تلاش می شود که گوشه ای از ابعاد

حقوقی و فقهی این پدیده مخاطره آمیز که اکنون و آینده تبعات زیادی در نظام قضایی کشور خواهد داشت، بررسی و کنکاش شود.

۳-۱-۱ : اهداف

خلق پول که از زمان لغو یکجانبه پیمان برتون وودز در سال ۱۹۷۱ توسط آمریکا شکل گرفت، نزدیک به نیم قرن سابقه دارد.

خلق پول همواره با بدهی ملازمه دارد و به این معنا که دولتها نیاز هایشان را، با ایجاد اعتبار و ثروتی که وجود ندارد تامین می کنند. با توجه به اینکه مخاطرات و آسیبهای خلق پول روز به روز بیشتر احساس می شود هدف از این تحقیق :

۱. تبیین مبانی فقهی و حقوقی خلق پول
۲. جلوگیری از خلق پول بدون پشتوانه
۳. ارائه مدل جایگزین پول بدون پشتوانه در نظام جمهوری اسلامی ایران به عنوان الگویی برای جامعه ی جهانی
۴. بررسی آسیب های ناشی از خلق پول در حیطه ی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی

۴-۱-۱ : سوالات تحقیق

سؤال اصلی :

۱. ماهیت فقهی و حقوقی خلق پول چیست؟

سؤال های فرعی :

۱. مبانی فقهی و حقوقی خلق پول چیست ؟
۲. آثار فقهی و حقوقی خلق پول چیست ؟

۵-۱-۱ : فرضیه ها

فرضیه اصلی:

به نظر می‌رسد ماهیت فقهی پول در صدر اسلام بر اساس ارزش ذاتی و واقعی آن بوده است، که در حال حاضر نوعی ماهیت اعتباری و غیر واقعی دارد. ماهیت حقوقی خلق پول نوعی قرارداد بشری جهت تنظیم روابط مردم می‌باشد.

فرضیه های فرعی :

۱. خلق پول از منظر حقوقی بر این پایه است که اساساً ماهیت طبیعی و نیچرال پول مطرح نیست بلکه پول مبتنی بر سخن ارسطو خود یک سازو کار حقوقی است که زمینه خرید و فروش است. امام (ره) از اساس با این امر مخالف است و فرمود " پول نباید کار کند." یعنی پول باید واجد ارزش و معیار اندازگیری باشد. در صدر اسلام نیز اجازه استفاده از درهم و دینار به دلیل وجود ارزش ذاتی پول، تنظیم روابط مردم در جامعه و مخالفت با ربا داده شد. اما بشر یک معیار اندازه گیری تعریف کرده که در آن پول کار می‌کند و کنترل ارزش آن در اختیار حکومت است. با توجه به مبانی فقهی و حقوقی بر لزوم هم ترازوی ثمن و مضمن در عقد بیع آیا می‌توان استفاده از پول فاقد ارزش ذاتی در معاملات را صحیح دانست؟ پول باید ذخیره ارزش باشد و در ضمن کار نکند این حکم حکومتی امام (ره) در سال ۱۳۶۳ است. اما پولی که خلق می‌شود ذخیره ارزش نیست و کار می‌کند.

۲. بررسی فقهی خلق پول، شائبه ربا را رقم می‌زند. کسب سود بی حساب با خلق پول، از آن رو که پول از هیچ خلق می‌شود (خلق از عدم) و بعد متقابلاً مابه ازای آن ثروت واقعی بدست می‌آید نوعی از رباست. جامعه ای که ربا در آن رواج یابد علاوه بر اینکه نظام زندگی را تباه می‌سازد، بنیاد دین مردم را منهدم کرده و آثار دین را به کلی از بین می‌برد.

از لحاظ حقوقی اگر این اسکناس را فردی با دستگاه چاپ تولید کند از نظر حقوقی، عنوان "جعل اسکناس" به آن اطلاق می‌شود و مجرم است، اما اگر بانک مرکزی در یک حکومت این کار را صورت دهد برای دولت این کار منعی ندارد زیرا برای آن جرمی تعریف نشده است. در واقع آن چه - خلق پول - که برای مردم جرم است برای دولت ها جرم نیست. دولت ها خلق پول می‌کنند و